

**Информация за изпълнение на мероприятията от окръжното съвещание във
Варненски окръг за циганското население**

Варна, 27 ноември 1960 г.

В територията на нашия окръг живеят около 12000 жители цигани, от които 7096 избиратели, от тях членове на Отечествения фронт 3131, от които 1718 мъже и 1341 жени или приетите членове представляват 46% от избирателите цигани. Общинските комитети на От. фронт в Д. Чифлик, Р. Девня, Ст. Оряхово са над 50% с масовизацията на цигани. А всички останали комитети са под 50%. Успехите са незначителни и за това носят вина общинските комитети, които не са положили достатъчно усилия щото техният процент да достигне 70% от избирателите цигани.

Имайки предвид културния уровень на това население, нужно е да насочим вниманието за по-масово обхващане на циганското население, за да можем в организациите на От. фронт да увеличим неговата култура и преди всичко политическата му култура. Това ще помогне за по-скорошното ликвидиране на изостаналостта на циганското население.

По инициатива на окръжния комитет на Партията през м. април 1960 година се проведе окръжно съвещание с циганския актив от окръга. На това съвещание се прие мероприятие за работата сред циганското население. На окръжната организация на Отечествения фронт бяха възложени задачите да водим разяснителна работа по личната хигиена, за приемането им в редовете на Отечествения фронт, увеличаване броя на участниците в просветните звена на Отечествения фронт.

След окръжното съвещание почти всички общински комитети на Отечествения фронт съвместно с партийните комитети и народните съвети разгледаха мероприятията от окръжното съвещание и приеха свои такива за подобрене работата с циганското население.

Общинският комитет в Михалич с помощта на учителския съвет са провели родителска среща с родителите на циганските деца и са набеязани мерки за подобрене учебно-възпитателната работа сред децата. В Суворово съвета отпуска по

150 лева за всяко едно дете-ученик за закупуване дрехи. Този въпрос се изпълнява като им се закупуват ботуши и манта.

През 1959-60 учебна година в просветните звена на Отечествения фронт бяха обхванати малък процент от организирания членове на Отечествения фронт. Тази година техният брой се увеличи. Това се вижда ясно от плановете на общинските комитети на От. фронт в Оборище, Д.Чифлик, Градинарово, Аксаково, Белослав, Ст. Оряхово, Дългопол и др., които са взели мерки за привличане повече цигани и циганки в учебните звена на Отечествения фронт. Макар и малко звена, но образуваните с годината добре работеха. В Долен Чифлик имаше едно единствено звено с цигани, на което беше пропагандист председателя на низова организация на Отечествения фронт, другар из техните среди. Занятията се провеждаха редовно и с добро посещение, което звено беше едно от най-добрите звена на Отечествения фронт в Долен Чифлик.

За хигиенизиране на циганските домове и квартири по места има изградени комисии с участието на здравните работници, които редовно проверяват кварталите и домовете и разясняват на населението нуждата от хигиена. В резултат на проведените мероприятия много села и квартали са хигиенизирани и са озеленени. Има много цигански семейства, които са закупили и построили нови къщи. Много от тези къщи са обзаведени с пружинени легла, радиоапарати, бюфети, печки и др. Така например в с. Николаевка има 10 семейства, от които 4 семейства са построили нови къщи, които добре са обзаведени. В с. Суворово има 2 цигански къщи, които са обявени за образцови.

Тук като сериозна слабост може да отбележим, че "народно здраве" и Червен кръст прави много малко за повишаване санитарната култура на циганското население, въпреки немалкото медицински кадри, които могат ежедневно да запознават циганското население по тия въпроси, чрез кръжоци, лекции и др. форми.

Много от циганите в ТКЗС и предприятията привикнаха на труд и станаха добри работници, благодарение на което са материално по-добре обезпечени. Ето и някои примери:

Али Азисов от с. Снежина заедно със семейството си, включително до м. юли е заработил 16.200 лв. Мустафа Азисов – 15 400 лв. Али Алиев 11 720, Сюлейман Куртолиев - 9000 лева.

Рашид Дервишев от Радан войвода е заработил 6.500 лв., Сали Исмаилов от същото село 5000 лева. В това отношение не останаха назад и жените. Др. Юизиле Юсинова има заработени 3047 лв., а Сали Ахмедова 2300 лева.

Мехмед Мехмедов от с. Есеница заедно със семейството си е отработил 7814 лева. Същия добре си е обзавел къщата. Др. Сали Мехмедов е отработил 6210 лева.

Др. Атраман Юсуфов работи в Содовия завод - варовия цех, същия служи за пример на останалите работници в цеха и редовно получава над 1200 лева месечно възнаграждение.

Това са някои от примерите, а ние можем да посочим още десетки добри производственици, което говори ясно, че циганското население в нашия окръг е разбрало, че единствения път за подобрене на своето благосъстояние те виждат в труда, безделието почти се ликвидира.

Въпреки постигнатите успехи в това направление имаше известно въздържане от страна на нашите ръководни другари, които гледаха на тях неуверено в техните сили и способности и се въздържаха да ги приемат за членове на ТКЗС. Доскоро в Гроздево циганското население не беше прието в ТКЗС. В най-усилената жетвена кампания, чувстваха нуждата от работна ръка и уредиха тяхното приемане. Същите сега редовно излизат на работа.

По премахване на шалварите по места са проведени събрания с жените циганки от организациите на Отечествения фронт. В резултат на което в основни линии шалварите са премахнати. Останаха да носят шалвари само някои от старите жени.

Имайки предвид големите нужди на жените циганки от битова култура, окръжният комитет на От. Фронт си насочи вниманието за образуване на 14 курса предимно с жените циганки по готварство и подреждане на домовете, за което се налага сериозна подготовка, за да могат навреме да започнат курсовете своята работа.

По приложение закона за гражданствеността е проведена широка разяснителна работа сред циганското население, проведени са отделни събрания и съвещания с актива по места, обаче резултатите са все още незадоволителни, като до сега имаме само 659 цигани преименувани. Те са предимно турски цигани. Има много от другите цигани - копанари с български имена, които ние не ги водим. По този въпрос има още

много да се желае, затова ние трябва сериозно да се заемем с тази задача, с оглед до края на годината да я изпълним 100%.

За подобрене работата сред циганското население предлагам бюрото да вземе следните

РЕШЕНИЯ:

1. В началото на 1961 г. окръжният комитет на От .фронт да организира окръжно съвещание с циганския актив и отчете досегашната работа и приеме нови мероприятия за подобрене работата с циганското население в окръга.

Срок: 10.IV.1961 г.

Отг. Вейсалова

2. Окръжната и местните лекторски групи да се заангажират с изнасяне на научно—популярни беседи сред циганското население.

Отг. Вейсалова и Желев

3. Бюрото задължава общ. комитети, където има циганско население да отчетат досегашната работа и приемат нови мероприятия за подобрене на работата сред циганското население .

Срок 30. XI .1961 г.

Отг. С. Чаушев

Писмо секретаря на Окръжния комитет на БКП Михайловград до ЦК на БКП за проверката във връзка с изложението на група младежи-членове на БКП от Лом

Михайловград, 31 януари 1961 г.

Другари,

От извършената проверка по изложението на група младежи от гр.Лом установихме следното:

Изложението е анонимно, не е от групата, която се сочи в писмото. Няма място за изселване на семейства, както се предлага в изложението, нито пък за някакви други по-строги административни санкции.

Градският народен съвет Лом през есента пък и сега полага грижи за подобряване работата на в циганското малцинство.

Подобрена е работата в училището и работата на другарските съдилища.

Съдейства се на малцинствените семейства, като им е дадено дворно място за строителство на жилищни домове. Над 60 семейства от квартал Младеново имат нови дворни места в различни краища на града. Някои са започнали строителство. Подобрена е работата с кварталното читалище. Така, че някои по-особени и административни мерки сега не са необходими.

СЕКРЕТАР:

/Пенко Кръстев/

ЦДА, ф.1Б, оп.28, а.е 24, л.6